

Szűz Mária szeplőtelen fogantatása

(december 8.)

Ter 3,9–15.20

Protoevangélium

De az Úristen hívta az embert és így szólt hozzá: „Hol vagy?” Ő így válaszolt: „Hallottam lépteidet a kertben, s féltem, mert meztelen vagyok, tehát elrejtőztem.” De ő így szólt: „Ki adta tudodra, hogy meztelen vagy? Ettél a fáról, amelyről megtiltottam, hogy egyél?” Az ember így válaszolt: „Az asszony adott a fáról, akit mellém rendeltél, azért ettem.” Az Úristen megkérdezte az asszonyt: „Mit tettél?” Az asszony így felelt: „A kígyó vezetett félre, azért ettem.” Az Úristen így szólt a kígyóhoz: „Mivel ezt tetted, átkozott leszel minden állat és a mező minden vadja között. Hasádon csúszol, és a föld porát eszed életed minden napján. Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékok és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te meg a sarkát veszed célba.” ... Az ember Évának nevezte feleségét, mert ő lett minden élő anyja.

A bűn első következménye az, hogy az Isten iránti bizalom helyére az Istentől való félelem lép. Ezt a jelenséget örökíti meg dramatizált formában a fenti történet. A másik következménye a háritás. Ádám Évára, Éva pedig a kígyóra háritja a felelősséget. Isten büntetése három átokban fogalmazódik meg, amely figyelembe veszi a férfit, az asszonyt és a kígyó természetes helyét, és ennek megromlásáról szól. Ezt az átoksört követi az úgynevezett protoevangélium című szakasz.

A protoevangélium, magyarul ősevangélium, a Teremtés könyvében a bűnbeesés utáni szakasz (Ter 3,15). Egy asszonyt és szülöttjének küzdelme áll szembe a kígyó, vagyis a gonoszság küzdelmével. A szöveg értelmezése szempontjából nehézségeket okozott az „ő széttiporja” személyes névmása: ha nőnemű, akkor a Megváltó anyjára, ha hímnemű, akkor magára a Megváltóra vonatkozik. A katolikus hagyomány a Szűzanyára vonatkoztatja: ő a kígyótipró Asszony, kinek fia, a megváltó Jézus Krisztus. Bár „sarkát célba vette”, ám az ördögöt és a bűnt, annak szerzőjét és következményét végleg legyőzte.

A bűn elleni küzdelemként mutatja be a Biblia a történelmet, és ezt a szemléletmódot nevezzük üdvtörténetnek. Ennek a történetnek jelentős fordulatát jelenti Mária megszületése, sőt a keresztény teológia

szerint már a bűn nélküli megfogánása is: Szűz Mária már édesanyja, Szent Anna méhében szeplőtelenül, vagyis áteredő bűn nélkül fogant. Az immaculáció olyan kiváltság, amelyet a Római Katolikus Egyház csak Szűz Mária esetében ismer el. A Római Katolikus Egyház régi időtől kezdve hitte, hogy Mária szeplőtelenül fogantatott, e tant dogmává azonban csak IX. Piusz pápa emelte 1854. december 8-án.

Sokan vannak, akik felháborodásból, sértettségből, indulatból úgy érzik, küzdeni kell a bűn ellen. De a bűn olyan valóság, amely nemcsak rajtunk kívül van, hanem még a bűn ellen küldők lelkületében is meg tud születni. Ezért a bűn elleni küzdelemnek a legfontosabb állomása, amikor saját bűnös tetteink, bűnös szokásaink, bűnös hajlamaink ellen küzdünk. Amennyiben saját magunkkal szemben elnézők, másokkal pedig kemények vagyunk, küzdelmünk nemcsak hogy nem éri el a célját, hanem a bűn elleni küzdelmünk is rossz színben tűnik fel. Ha a bűn elleni küzdelmet saját magunkon kezdjük, jó úton járunk. Önmagunkat azonban csak Isten kegyelmének segítségével tudjuk megtisztítani. Ekkor sem jutunk el arra a tisztaságra, amelyre Szűz Mária eljutott.